

Hétfői Napló

Előfizetési ár: egy évre — 80 korona POLITIKAI HETILAP. Szerkesztőség: VIII. RÖKK SZILÁRD-UTCA 3. egy hónapra — 7 korona MEGJELNIK MINDEN HÉTFOÉN REGGEL. Kiadóhivatal: VI. NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZÁM.

Az egyetem sírkövére

Pázmány Péter a nagyszombati főiskolát 1635-ben egyetemi rangra emelte. Az egyetem azután Budára költözött, Mária Teréziától új alapító levelet kapott és 1784-ben Pesten nyitotta meg kapuját a tudományokra szomjas ifjúságnak. Azóta a tudományoknak ez a hajléka ezer és ezer képzett férfit adott az országnak és sok-sok nagyszerű tudóst a világnak. A tanárok tanítottak, a tanulók tanultak, hogy azután kikérülve az életbe, mindazt a tudományt, amit az ősi egyetem falai között magukba szedtek, a saját és a köz javára érvényesítették. Így történt ez hosszú, gondterhes esztendőken át, a tanárok tanítottak, a tanulók pedig tanultak. Ezek az utóbbiak néha kijeltek tüntetni az utcára és zajos éjeleneket harsogtak a szabadságról és a függetlenségről 48-as Kossuth-pártért. Az egyetemi tanárokból pedig elvéve miniszterek lettek.

Igy folyó-folydogált Pázmány Péter és Mária Terézia egyetemén az élet, míg egyszer csak az történt, hogy 1919-ben a magyar kultusz-miniszter nagyot gondolt magában és bezáratta az egyetemet. Nagyot fordult vala a világ. A kultusz-miniszterek azelőtt arra törekedtek, hogy egyetemeiket nyissanak meg, ma azonban arra törekednek, hogy egyetemeiket csukjanak be.

Talán valamilyen soha nem látott, szárnycsú és leközdetlen árszál járvány pusztítja a hallgatókat, akiknek egészségét a miniszter nem tudja másképpen megóvni, csak ha bezárja az egyetemet kapu? Talán gyilkos fűzőz pusztította el a tudomány hajlékát, avagy nincs elég jelentkező? Istenem, mi kényszerítette a minisztert, hogy megakadályozza az ifjúságot a tanulásban, mikor ez az ifjúság a háboru miatt nygse tanulhatott már öt év óta? Nincs szüksége a hazánknak több orvosokra, ügyvédekre, mérnökökre, tanárookra? Oly sok már a tanult férfi, hogy miniszteri rendelettel kell megfogni az ifjúság kábátját, ne hogy belépjen az egyetem kapuján?

Ha Pázmány Péter felébredne, aligha helyesebb azt, ami most az egyetemen történik. Magyarországnak ez a történelmi alakja nem politikai pártkört akart alakítani, hanem örök és dicsőséges csarnokot a tudomány számára. A kultusz-miniszter, ha Pázmány Péter szellemében akarna eljárni, bölés és megéri beszéddel csillapítaná le az oklani indulatoktól elvakult ifjúságot, nem az egyetemmel zárná el azok elől, akik tudásra szomjasan, valamikor oszlopai lesznek a szegény és sokat szenvedett Magyarországnak.

Véres botrányba fulladt a Köztársasági Párt nagygyűlése

Keresztényszocialisták és Ébredő Magyarok megakadályozták a gyűlést — Verekedés a Vigadó előtt

— A Hétfői Napló tudósítójától. —

A politikai pártállás és elvi álláspont tisztos küzdelmébe vasárnap a túlfűtött szenvedély és izgalom a letleltség, a botrány, az inzultus előidéző eszközeit vitte be. A Vigadó nagyszobájában vasárnap délután szomorú botrányos, véres jelenetek játszódtak le, amelyek később az utein is folytatódtak, míg végül román katonaság lépett közbe és vettél véget a mindinkább dicsőbbé fajuló küzdelemnek. Az esetről a következő részletes tudósításunk szól:

Az Országos Köztársasági Párt vasárnap délután 3 órára nagygyűlést hirdetett a Vigadó nagyszobájában. A gyűlésen Nagy György, a Lóudsz-párt nevében Lóudsz Márton vagy pártjának egy tagja, a nemzeti demokrácia párt részéről Varkas Lajos és a szociáldemokraták egy külföldije szólahtak volna fel. A nagy terem már jóval három óra előtt megtelt és a közönség még egyre lapkodott a gyűlésre. A karzatokon fellépnének sok nő és egészen fiatal nők foglalt helyet.

Három óra előtt néhány perccel az egyik karzatról valaki elküldött: — *Éljen a keresztény Magyarországot!* Percenként tartó éljenzás, taps felett a kiféltára. A nagyszobában megjelent keresztényszocialisták és Ébredő Magyarok fehér zselkandókat vettek elő és ezeket lobogtatva kiállították: — *Éljen a Keresztény Magyarországot!* — *Pusztaföldünk a szék!* A megjelent polgárság és szociáldemokraták jödarabig szótlanul hallgattak a teremben kavargó lármát, majd valaki elküldött:

— *Éljen a demokratikus magyar köztársaságot!* Eltekint látna, ordítás, fűtűzés, sipolás lámadt erre. Az Ébredő Magyarok előrejöttek a teremben és közvetlenül az előki emelvény előtt álltak fel. A vezetés vezetősége előbb elfoglalta helyét az emelvényen és Nagy György megvárta a gyűlés megnyitását. Ez azonban nem sikerült neki. A teremben egyre nőtt az izgalom, a lármá, botok, karok, székek emelkedtek, a levegőt fűtűzés, kiáltás, sikoltozás töltötte be.

Ekkor néhányan a keresztényszocialisták és Ébredők közül felugrottak az emelvényre, egy fiatalember az asztalra csapott és kiabálni kezdett: — *Ki a székkel, ki ebből a teremből!*

A gyűlés vezetősége látván az izgalmat és egyre jobban elmérgesedő helyzetet, elhagyta a termet, henn pedig a Himnusz kezdte énekelni. A folyosón egy ember szemből Nagy Györgyöt szökecskelt és hársány éljenzés közben vitte be a terembe. Az ajtóban újból szemből került egymással a két párt. Ismét heves jelenetek játszódtak le. A keresztény szocialisták és Ébredők Friedrich István állított, a másik pártban pedig a demokratikus Magyarországnak mellett álltak. Nagy György és a polgári pártok többi tagjai ezután elfoglalták és most már csak a szociáldemokraták és a keresztényszocialisták álltak egymással szemben. A szociálisták a Marselliisták kezdtek énekelni a Népsovoit, meg Garami Ernő állított. A terem csak úgy zúgott, viharozott az izgalmi a tépőtorpára ért, gyűléstől már szó sem lehetett.

A szociálisták kivonultak a teremből és előbb feltételezések szerint a sor. Botokkal, korbáccsal, székkel ütöttek-verték egymást, többen megsértettek és számosan sérültek meg. A verekedés meg a löpések is folytatódtak és egyre hevesebbé, egyre lényegtelenebbé vált. A szociáldemokraták lassan leértek az utcára, itt hatalmas töbörre alakultak és újabb Garami kezdtek énekelni.

— *Le a Friedrich-kormánytól!* — hallatszott a Vigadó előtt.

A keresztényszocialisták is elhagyták a termet és követelt a szociáldemokratáktól. A furdósodók, bíbaszók már ismét emelkedtek a levegőben, de ekkor megérkezett a román katonaság, amely erőszakkal kibélelt. Szétválasztotta a küzdő feleket és elzárta az utcát. A két párt a Vigadó felé, illetve haladással helyekzedett el és mindgyik viharosan éllette a maga igazát. A keresztény szocialisták felőr keményen lobogtatva a Himnusz énekeltek, a szociáldemokraták pedig a Marselliistát dalolták. A román katonaság rövid idő alatt helyreállította a rendet.

Egyes csoportok szétszóródva, megkísérelték még a tüntetést, ahadt néhány illegális is, de lassan ezek a csoportok is eloszlatott. Néhány rendőr is megjelent a tüntetés vége felé és karddappal verte szét a tömeget, miközben tübbel könnyebb sérülést szenvedtek. A mentők csak egy sebesültet költöztet be, Garami Ernő tisztviselő, aki a fején és nyakán kapott kardvágást. A többiek elfáradtak, mielőtt a mentők megköthet volna. A tüntetésből kifolyólag több letartóztatás történt.

Kormányzót kíván a kisgazdapárt az ország élére

A kaposvári nagygyűlés

— A Hétfői Napló tudósítójától. —

Az országos kisgazda- és földművespárt vezetői bizottsága már október 6-án elhatározta, hogy az ország rendkívül súlyos és teljesen bizonytalan helyzetére való tekintettel sürzősen a eszközök terére lép, magyarán akciót indít és ennek a mozgalomnak első aktusaként Kaposvárra nagygyűlést nagygyűlést hív össze, hogy itt döntösson az országot érdeklő legsürgősebb kérdésekben.

Nagyatádi Szabó István már tizenegy nap előtt leutazott Kaposvárra, hogy részt vegyon a vasárnapi nagygyűlés előkészítésében. A közgyűlésen résztvevők nagy része már szombaton megérkezett Kapos-

vára, majd vasárnap teljes méretekben megindult az emberáradat. A nagygyűlés színhelyétől kijelölt Honvéd térre, amely azonban szűknek bizonyult a nagy tömeg befogadására, így hogy a város több pontján kellett gyűlést tartani. Több mint 80.000 ember vett részt a nagygyűlésen, amely kihatásában felléptenül rendkívül fontos szerepet fog játszani az ország jelenlegi sivat helyzetének orvosálásában és a politikai élet kialakulásában.

Nagyatádi Szabó István délelőtt fél 11-től délután negyed 4-ig tartó nagyarányú beszédben világoztta meg az ország mai létét és belpolitikai helyzetét és arra a következtetésre jutott, hogy az országnak melhatatlanul egy fért van szüksége, egy erős és hatalmas tényszerű, akiben mindannyian megbíznak és aki renét tudna teremteni a korszakban, amely most elpusztulás fenyeget az országot. Ez irányban előterjesztett határozati javaslatának lényege, hogy

— *az összes polgári pártok egy kijelölendő küldöttség útján haladéktalanul járuljanak az entente-misztek elé és kériknek engedélyt arra, hogy akár nemzetgyűlésen, akár népszoavással kormányzót választassanak az ország élére.*

A hallgatóság óriási lelkesedéssel fogadta ez az indítványt.

A nagygyűlés ezután nagyatádi Szabó István innepelésével ért véget.

HIREK

Az igazság templomában

Legnagyobb és legnépesebb magyar bíróság

Budapest, október 12.

(A Hétfői Napló tudósítójától.)

Vátha templomba épült volna be az ember. Templomba, ahol méltó csónak, komor magány borít mindenre, ahol egy legyőzhetetlen és kirihatalan erő... És est akarták a bolseviktek... Sokat nem romboltak itt. A győngyös épület idegenben is híres szépségű, festménytel, művirágokkal nem bántották. A bírakat elvarázsolt és néhány idegen embert állított be. Ezek sem jöhettek azonban semmi különösebbet, jöttek-mentek, pakoltak, hiszen még maguk sem tudták — ugy látszik — hogyan fog kikölni az igazságszolgáltatás feljebb szerez. Természetesen a Curia-nál lebb úgynevezett ügyei ellenlétes beavatottak, az iratok felrakták és a független magyar bíróság legfelsőbb fórumát elvették.

... És est akarták a bolseviktek... Sokat nem romboltak itt. A győngyös épület idegenben is híres szépségű, festménytel, művirágokkal nem bántották. A bírakat elvarázsolt és néhány idegen embert állított be. Ezek sem jöhettek azonban semmi különösebbet, jöttek-mentek, pakoltak, hiszen még maguk sem tudták — ugy látszik — hogyan fog kikölni az igazságszolgáltatás feljebb szerez. Természetesen a Curia-nál lebb úgynevezett ügyei ellenlétes beavatottak, az iratok felrakták és a független magyar bíróság legfelsőbb fórumát elvették.

Hol volt az etnik, hol a bírák, merre jártak azok, akik mindenhá poltikáik és közeletli harcoktól függetlenül meg tudták találni az igazságot... Most, a jogrend helyreállításával, mindenki elfogadta régi helyét. Új bírák is vannak, szemszerint öten. A diktatúra alatt ugyanis két bíró elhalt, hármann pedig nemrég nyugotomba omlottak és ezek helyébe jöttek az új bírák. Csodában, mint mindig, átkösz annak fontosságától, hogy mit jelent a nemzetre a jog és igazság, a törvény és becsület, úgyis újra a magyar Curia magasztos hivatalát.

Wilson állapota javul. Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Wilson állapota állandóan javul. A beteg már felülhet ágyában és tegnap ragaszkodott ahhoz, hogy néhány szentelő látogatását fogadja, akikkel tanácskozni akart. Környezete azonban azt mondta neki, hogy egyiket sem lehetett megfoglalni. Az amerikai sajtó, ugyiltszik, nem hisz az orvosi jelentések komolyságában és az igazságot akarja tudni.

Megértes Ausztria és Csehszlovákia. Bécsből jelentik: A cseh-szlovák köztársaság képviselője ma Benes dr. cseh-szlovák külügyminiszter megbeszélésnél megjelent Renner dr. Altkanzlerrel és a cseh-szlovák köztársaság és Német-Ausztria között függő kérdések egész sorát hozta szóba. A tanácskozás az összes döntő fontosságú pontokban öröndetes megértést állapított meg.

Wilson állapota javul. Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Wilson állapota állandóan javul. A beteg már felülhet ágyában és tegnap ragaszkodott ahhoz, hogy néhány szentelő látogatását fogadja, akikkel tanácskozni akart. Környezete azonban azt mondta neki, hogy egyiket sem lehetett megfoglalni. Az amerikai sajtó, ugyiltszik, nem hisz az orvosi jelentések komolyságában és az igazságot akarja tudni.

Megértes Ausztria és Csehszlovákia. Bécsből jelentik: A cseh-szlovák köztársaság képviselője ma Benes dr. cseh-szlovák külügyminiszter megbeszélésnél megjelent Renner dr. Altkanzlerrel és a cseh-szlovák köztársaság és Német-Ausztria között függő kérdések egész sorát hozta szóba. A tanácskozás az összes döntő fontosságú pontokban öröndetes megértést állapított meg.

Pétervároft is kitört az ellenforradalom A fehérek több középületet elfoglaltak

Bécs, október 12.

A Neues Wiener Tagblatt jelenti Kopenhágából: Péterváros Moszkvában, hanem Pétervároft is felkelés támadt a bolsevik kormány ellen. Pétervár után borzalmas utcai harcok folytak le és a felkelőknek sikerült több kormányépületet birtokba keríteni.

Kopenhága, október 12.

A Berlingske Tidende jelenti Helsingforsból: Ideérkezett orosz hírlapok jelentése szerint minden jél arra enged következtetni, hogy Pétervároft a bolsevikiek és a fehér gárda között heves harcokra került a sor. A lapok híradása szerint az ellenforradalmároknak sikerült több államépületet birtokba venniük. (MTI)

Rendőri megbizottak hajszája a szabadságtéri tőzsde ellen

Tíz ügynököt előállítottak és ezreseket átváltottak. — Román tisztek is elittették a tulkapásokat — Rendőri őrszoba az Osztrák-Magyar bankban.

Óriási izgalomba és felháborodásba jutott a vasárnapi Szabadságtéri tőzsde, amely a tanács szégyenére, még ma is az utcán kénytelen lézengeni. Dél félénként óra tájban, néhány distinctó mellény, katonagárda kísérettel, fiatal 18—22 éves fiúkból álló csoport, köztük néhány civil is, „börzsöt bontak” felszerelve — lehettek vagy huszanaszronfőn — berontottak az Unió kávéháza és onnan 8—10 embert, akiknél táska volt és így pénzt sejtettek benne, karon ragaszták, s ékeleten lárnak és kínos feltűnés közepette, az Osztrák-Magyar Bank főintézetének Szabadságtéri kapuján át magukkal cipelték. A kiket elvitték, azok közül sikerült megállapítani, Kunfi, Seigelt, Hauser, Arányi, Somló György nevűt és Janovits Sándorát, akit szintén karon ragasztva vettek el, noha hangoztatva és igazolta is román állampolgárságát. A tőzsde közönsége, a Szabadságtéri sétáló és napfűdőzők természetesen a „rendőri megbizottakat” nyomom kísértek, ami felkínés nélkül persze nem ment végbe. Az előállítottakat a jegybank földszinti szabójánál hallgatták ki. A bejárati és a szoba erre az alkalomra tele volt katonákkal és botos civilekkel. Az előállított emberek nevét felírták és pénzüket — persze díjmentesen — átváltották Janczerkoronásokra. Ezt csinálták Janovits Sándor román alattvalóval is, aki most akart hazatérni, de ezresét ennek dacára elvették tőle. Janovits rögtön koszába üt és jelentést tett az esetről a román parancsnokságnak. Hasonlóan átváltották Arányi és Somló György ezresét is 10.000 koronásokra. Az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete ezuttal elcsúsz szerepel, mint rendőri őrszoba. Alig hisszük, hogy ez a mai jegybankból való előállítás a jegybank vezetőségének tudomásával és beleegyezésével történt volna, mint a hogyan alig hisszük, hogy

az eljáró csoport hatóságai megbízatás alapján járt volna el. De ha ezt a főkapitány maga rendelte volna is el, akkor sem volna helyes és célszerű volt intézkedés, mert a postapénz és a kékpénz közti diszanciát rendőri uton sem lehet elűntetni, különösen, ha olyan időben gyűrljük, mintahogyan most. Ha rendőri eljárással akarják a pénzkérdést tisztázni, akkor helyesebb volna, ha másból kezdenék a nagyvárkálást, mint a tőzsden. A mérsérolók szintén kiírják, hogy postapénzben 3—4 koronával drágább a hus és ugyanezt teszik a kereskedők és az iparosok, a háziar, az orvos, mindenki. A Szabadságtéri pénztőzsde csak természetesen közelemben ennek az állapotnak és felrobbantásával drágább lenne a kékpénz, mert nem lehetne hozza férni. A beavatkozást azonban egész furcsa szímben látteti fel az a körülmény, hogy az előállított pénzt rögtön átváltották tízezer koronásokra. Erre aligha kaphattak megbízást. Ez valószínűleg az eljáró közegek egyéni vállalkozása lehetett és épen ezért felhívjuk rá a főkapitány figyelmét.

erre nem volt szükség, mert az Osztrák-magyar bank „őrszobájából” főlöm mulva egyenként előkerültek az előállított emberek. A kínos incidens sokáig tárgyalta a tőzsde hivatalos régi közönsége, amely jogos felháborodással fordulhat a tőzsde tanácsa ellen. Ha ugyanis az üres tőzsdepalotában a régi, lisztességek tagok részére magnyitottak volna egy-két szobát, ugy a mai izgalmakat el lehetett volna kerülni.

A devizapiaccon egyébként ma is folytatódott a hausse. Let 396—402, márká 388—396, font 330—338, arany 295—298, francia arany 305, Romanon 295, magyarc frank 990, diár 4.10 volt. A részvénypiaccon nem volt álet.

rációs működésről és tárgyalásba kezd a kormányval is.

A változék újabb szabályozása. A házassélek közös megegyezése alapján a tanácsköztársaság idejében a rendes bíróságok működésének szünetelése alatt felbontott házasságokra vonatkozólag a kormány újabb rendeletet becsatolt ki, amely vasárnap jelent meg a hivatalos lapban. A rendelet előzőleg az eddigi ideiglenes intézkedésektől kimondja, hogy az ekként felbontott házasságban kölcsönös hűlenc elhagyás miatt rói felbontást bírósáééki házasséel a rendelet éltelbepontozást szánított hat hónapban belül kérheti, ha a házassélek a szovjet

antit történt felbontás időpontja óta lényegesen és állandóan különbözhan ének. Az 5166/1919. M. E. számon rendelkezélen ellér az eddigi érvényes szabályokból és köztük legfontosabb az, hogy a házasság felbontása iránti kérelmet nem a törvényhozás és is lehet terjesztetni, amelynek területén a házassélek valamelyike jelenleg lakik, vagy tartózkodik. A bíróság a felbontás kérdésében a vétkesség kimondása nélkül és azonnal jogerőre emelkedő ítélettel határoz.

— Lewin kitadás. Bécsből jelenti a Magyar Távirati Iroda: A Jergen Irja: Ertesüléstünk szerint a müncheni bíróságnak kintadásti kérelme Lewin spartakista vezér dolgában távirati uton tegnap este érkezett Bécsbe. A kintadásti hazarülés és gyilkosságban való bűnrészesség alapján kéri. Lewin, akit a rendőrség fogházában tartnak elzárva, az elmúlt két napon már nem hallgatták ki. A spartakista vezér több ízben tanácskozott az osztrák kommunista párt által részére állított védővel.

— Meleg ruha a népbiztosok esakidátjának. Bécsből jelenti a M. T. L.: A Neue Freie Presse jelentése szerint Rosenfeld dr. ügyvéd közbenjárására az alsó-ausztriai tartományi kormány a Karsteinban internált magyar tanácsköztársasági népbiztosok családtagjai, különösen a nők és gyermekek részére, kérésükre meleg ruhát és fehérneműt utaltak ki. Ama kérdésük, hogy a Magyarországból való szökésük alkalmával náluk talált és lefoglalt pénzük utájk vissza nekik, nem teljesítették gondoskodás történt azonban a szükséges kiadások fedezéséről.

— Házasság. Ma délelőt Dr. Gara István, a közlekedélt és jöhírű orvos, házasságot kötött néhai Gutli luro, a Pesti Hírlap munkatársának és a kiváló újságíró leányával, Gutli Máriaival.

Tejes kávé. A főváros tanácsának rendelkezésével máiól fogva nem párolók a kávéházi márványasztalon a tejes kávé, amely — melvnek a kávéhoz éppen semmi, a tejehez pedig csak édes-kevés köze volt — mégis olyan nagyvonalú fog hiányozni melled. Máskor, ha a Hétfői Napló kezdve vetted, hogy elolvashasd a politikai átdatán eseményeit, a főváros, a vidék, a külföld friss híreit, az újságosság mellett — legyezve a sorssal — szürésülheted háromkoronás tejes kávéval. Máiól fogva újóá a pótháza pótkávék pótkávékontra szorult, mert azt monsják a hivatalos emberek, hogy a kis tej, amely nagynehezen feljön Budapestre, a betelgeknek és gyermekeknek kell. Hát le kell mondandunk erről a kis élvezetről is és azt hiszzen, mindnyájan meghozhatunk ezt a kis áldozatot, ha a tőlünk elvett tej valóban a gyermekekhez és beteglekekhez jutna. De a mult tapasztalata azt bizonyítja, hogy a kávéházi vendéglő áldozatkészlete befáthával. A nehézkes hatóságai apparátusok nem tudják elérni azt, amit a pesti kávécsok némi ügyességgel elértek. Tavaly már megpróbáltak, nem vezetett sikerre. Aligha lesz több az eredmény a mai viszonyok között. De hát azért hatóság a hatóság, hogy rendeleteket adjon ki és azért gyavunk mi pesti közönség, hogy kipróbálják rajtunk ezeket a rendeleteket.

— Rendőri büntetőbíráskodás kiterjesztése. A Budapesti Közigony vasárnap számban közli a kormány rendeletét, amelyvel a lakásügyek szabályozása tárgyában kintdott rendeleteiben, valamint a tüzelőanyagok beszerzése, elosztása, forgalmabiztosítása, szállítása és a tüzelő, illetőleg a villagüzemnyel való bűnrészesség tárgyában kintdott rendeleteiben meghatározott intézkedéseket Budapestben és a fővárosi államrendőrség működési területén kiterjesztés az V. kerületi

kapitány házkörébe utalja. A rendelet a mai nappal lép életbe.

— **Házioros.** Kohn József terménykereskedő, a régi budapesti kereskedők egyik legtekintélyesebb tagja, szombaton este elhunyt 82 éves korában. A köztestületnek és szeretetnek főrendő agyaggyalánban dr. Pap Dávid fővárosi ügyvéd és Pap Lőrinc, a Hungária Bank vezérigazgatója, édesatyjüket gyászolják.

— **Svájcebeli bankfőtér** bankgazgató. Az utóbbi napokban ismét néhány elsőkelő bankvezér jött hazra Svájcából. Közülük van **Kányi Hugó**, a Hérmes vezérigazgatója, **Lőrinc Madarassy** Beck Marcell és **Aczél** Edé dr. cukorgyári igazgató.

— **A gyógyúrvények forgalmának szabályozása.** A gyógyúrvények termelését, gyártását, beszállását és forgalmazását a kormány a mai nappal általmi rendelettel és föllevelekre adta helyre. A vonatkozó rendelet a Budapesti Közföldvesztárnapi szemlében jelent meg.

— **A téleződi futó.** Halli Gábor híres regényíró, filmre író és Corvin Alvinczy, Bercegivi, Matyasovszky Ilonával, Malak Marcellal, Mezős Bélával a főszerepekben, **Yaida** László szociálistáiban és **Pásztor** M. Mihállyal kiadó rendezésében. Az érdeklődők ismerkedhetnek „Az eskü” című nagyszíni ópera drámaival együtt 4, 6 és 8 órák között a Mozgóképfővárosban.

— **Toriko jubiléum.** Vasárnap délután huszonegyedikén, este pedig huszonegyedikén jászai Béla úti nagyszíni előadások a Torikó. Összes eddigi előadások száma már négy, amely a városi önkormányzat **Hevesy Béla** és **Mészáros Gábor**, **Simonyi Miklós**, **Urbán** és **Magyar** Harsányi Teréz és a többi főszereplők alkottak darabot diadalaikkal.

— **Az Andrássy-úti színházban** este-kint örösi színe van a Csóka és a Vörös humoristák. Minden este feltűnik a kancsya végig a nagyszíni műsor, amely először végig a humor izmai megtörténtek.

Esküvő előtti halálba

E y színész öngyilkossága

Ma délelőtt a mentők Markó utcai palotájában két hölgy jelent meg, akik az öngyilkos mentőorvosától igazlatlanul kérdezték, nem történt-e valami baja **Bohászi Lajos** 28 éves színésznek. Az orvos meglepetten a mentők, de azután Bohászi neve nem fordult elő. A hölgyek elmondották, hogy Bohászinak ma délelőtt lett volna az esküvője, de a vőlegény nem jelent meg. Minthogy egy korábban tett kijelentéséből arra következtetnek, hogy a színész kárt tett magában, a hölgyek a mentőkhöz fordultak felvilágosításért.

Alig hagyta el a két hölgy a mentőáramot, megszólalt a telefon és egy rendőr jelentette, hogy a Damjanich-utca 47. számú házban **Bohászi Lajos** 28 éves színész öngyilkosságot követett meg. **Browning** mellé látta magát és elvezényelt a megsebesült. A mentők a dologkörébe vették a szerencsétlen vőlegényt, az esti órákban pedig a mennyország is megtudta, mi történt Bohászival. Az öngyilkosság okát nem tudják.

A magyar és családunk nevében a fegyvélymentő megbotázva jelentjük, hogy forrón szeretett édesapánk,

KOHAN JÓZSEF
október hó 11-én, éppon tíz órával felejtethető édesanyjánk halála után. 82 éves korában, elhunyt.
Temenésze hétéven, 13-án, délután 3 órák lesz a rákoskeresztvári zsidó temető halottszobájából.
Aldás legyen emlékezte!
Somló Henrikén, dr. Pap Dávid, Pap Lőrinc, Lányi Emília, Pap Jakab, dr. Pap Bertalan.

Nogyan szöktették át Kun Bélát a határon

Petersen János rendőrfelügyelőt letartóztatták

— A Hetfoi Napló tudósítójától. —

Nyilatkozatokat és ellennyilatkozatokat hallunk nyolc hét óta Kun Béla és a többi népbiztosok szökéséről. Hogy meg lehetett volna akadályozni Kun Bélák Ausztriába való kijutását, Győrött kikikálhatlak volna a vonatot, nem kellett volna a határon átengedni őket, stb. Arról azonban még nem tud a nyilvánosság, hogy néhány dérek magyar rendőr élete kockázatlansággal akarta megakadályozni Kun Bélák szökését. A népbiztosok különvontak augusztus 2-ikán délelőtt fél tíz órakor érkezett Királyhidára. Itt már tudták a proletárdiktatura bukását, a határrendőrség kétemeltesen épületén újból nemzetiszínű lohogó lengett, a vörös határrendőrségbe beosztott magyar rendőrök letépték vörös szalagjaikat, hamarosan felváltották régi distinkcióikat és **Kaszás Ernő**, a vörös határrendőrség vezetője aki Bruckban értesült a szöveg bukásáról, amikor Királyhidára jött át, már rendőrtanácsosi rangfokozatot vart fel gallériára. A pályaudvaron nagy volt az izgalom. Kun Béla különvontata befutott, de Bruck nem akarta átengedni a vonatot. Böhm Vilmos, a szöveg bécsi követe, telefonált Királyhidára a határrendőrségre, ahol Kaszás Ernő ment a készülőkhöz s már nem „elvtárs”-nak szólította az irógépszerező-diplomát, hanem egyszerűen és demokratikusan Böhm unak, a telefonon pedig így mutakozott be:

— Itt Kaszás Ernő államrendőrségi tanácsos leszél.

— Hogyan? Mióta tanácsos ön?

— kérdezte meglepetten Böhm.

— Mérciusban is az voltam s most, há! Istennek, ismét az vagyok.

— Kérem tehát, tanácsos ur, — szólt meg most Böhm — küldje Petersen elvtársat a telefonhoz.

— Petersen elvtársat nem ismerem többé és önnek nincs joga velem beszélni.

Böhm autótka küldött le Bruckba Kun Béla elé, de a brucki Grenzpolizei nem engedte át az autótka a magyar határra. Kun Bélaék vonata közben a királyhidai állomáson vesztegelt. A magyar rendőrök piros-fehér-zöld pántlikáikat tüzek zabonyukra és a különvontat elé közeledek.

— **Adják ki nekünk Kun Bélát!** — kiáltották, de a kommunizmus vörös örök is meglepetten és a számára kisebb rendőrcsapatot hátrább szorítottak. Petersen János volt rendőrfelügyelő közben Kun Bélával tárgyalt, majd a vörös terrorparancsokkal folytatott megbeszélés és öt perccel később vad tüzelés hangzott el a pályaudvar körül. A vörösök tüzei kezdtek a magyar rendőrökre, a Lager felé szorították vissza őket. *Kaszás tanácsosnak át kellett menekülnie Bruckba, mert kézigránatos Lenin-filmek keresték már s az állaltonas zűrvarban, folytonos puskaropogás közepette Kun Bélaék vonata áthaladt a Lajta hídján. Délién egy órák Kun, Landler, Vágó és Pór már létesben voltak, ahol a Polizeidirektion épületén Polák rendőrtanácsos hallgatta ki őket.*

Most kiderült, hogy Kun Bélaék szökését a vörös örök koncentrált támadása a magyar rendőrök ellen tette lehetővé. A szökés elősegítésében Petersen rendőrfelügyelőnek is része volt, aki a proletárdiktatura alatt olyan csunya szerepet játszott, hogy állásától Matyasovszky főkapitány felfüggesztette és megdöntölte elene a fegyelmi eljárás. A főkapitányságon heteken át tartott a kihallgatás Petersen ügyében, aki elene annyira felhalmozódtak a vádak, hogy e héten Antal Lajos rendőrtanácsos, a fegyelmi osztály vezetője, elrendelte a **felügyelő letartóztatását**. A vádak közt első helyen áll: **Kun Béla szökésének elősegítése.**

az MTK góljait Winkler és Schlosser rugták.

BTC—FTC 1:0 (0:0) Üngöi-ut. A ferenvárosiak **Nemes és Kodás** helyén tartalékokkal játszottak. Rendkívül lekésen és önfeláldozóan dolgoztak a BTC csatárai, de a mezőny legjobb emberre **Kertész** volt, akinek érdeme a győztes gól. Az FTC játékmódja hétről-hétre hanyatlók.

Kispisti AC—Törökös 2:1 (0:1) Halom-utca. Az első félidőben a Törökös volt a többet támadó fél és szímet után jött csak frontba a KAC, amely első gólját Varga hibás védéséből kapta. Szabadrugással egyenlített ki az eredményt a KAC, majd da győztes gól a baloszeketű rugta.

UTSE—UTE 1:0 (0:0) Népszázelet. A vasárnap legnagyobb meglepetése. A két régi úpesti rivális mérkőzése éltnek volt. Állandó fölényrel játszott az UTE, egy lefutás alkalmával azonban a vezetést a győztes gólt mégis az UTSE szerezte meg. A játék utolsó perceiben sokat lámadott az UTE, de eredménytelenül.

Vasas—3 FC 1:0 (0:0) Hungária-úti pálya. Változatos, de különben érdekes mozzanat nélkül folyt le a mér-

kőzés, amelynek egyetlen gólját az utolsó negyedóránban rugták a Vasasok. **MAC—BAK 2:0 (1:0)**. Üngöi-úti pálya. Megérdemelt győzelem aratott a műegyetemi csapat is ezzel megszerezte az első két pontját. A csapat és a mezőny legjobb játékosja **Guritskó** volt. Ő magta mind a két gólt is. A BAK játékosai ugyancsak nem lehetett ráismerni.

MAC—NSC 1:0 (1:0). Népszázelet. Kitűnő játékkal, végig döntő fölényben volt a MAC. A gólt **Bodnár** rugta.

VAC—URAK 5:2 (1:0). Rákospalota. Stólbe csapat. A mérkőzés befejezése után a közönség köréből többen megjelentek a VAC tagjait és dr. Jakobovits elnök fejét beverték.

Nemzeti (Royal) Orfeum

VI., Erzsébet-körút 51. Telefon József 121-08
kezdete 7 órákor **VÁNDORFECSEK**
és a nagyvilági variété műsor

Nemzeti Royal Kabaré Paris és 4 új vígjáték kezdete 7 órák

Fővárosi Orfeum

Ma és minden este 7 órák: **VENUSZ** A POKOLBAN.

MOZGÓKÉPFŐVÁROS

VI., Teréz-körút 28 Telefon 144-98
A TEKOZLO FIU. Dráma 5 felvonásban. A főszerepekben: **Berugi Oszkár**, **AZ ESKÜ.** Dráma 4 felv. Olasz film. Előadások kezdete d. n. 4, 6, 8 órák. Pánótar: d. n. 4. 11:1—12:1, 2. n. 3-6:1

IMPERIAL-BAR
Rákóczi-ut 90.
Ujonna: Átalakítva
A szórónál **WILLI** bécsi humorista fl.
Bármester: **JIMI**

AMOR-CREM

A szappanok királya, tovat minden bőrt és haját, ki szíven viteli a szappant, kapható az ország minden részén, ha nem, vigye meg **Czibor** Zs. Cserny egyetemzet, Szigetpát, Weasely-útcá 30. szám (közvetlen szűk) „Báró Weasely” gyáraktól.

Bőrviszketeg

Érdemes ártalmat és éhségmentést az az vegyon egy üveg **Wassermann** Bőrviszketeg, teljesen szagtalan, mely 0.50. hüvelyk használ. — **Járó Wassermann** gyáraként a városban Budapest, VII., Weasely-útcá 30. (közvetlen szűk).

Dr. FÜREDI

tele rendelés-intézet fertőtlenít és nők betegségeinek szakszerű gyógyítására.
Rákóczi-ut 32 1. l. Reggel 9-11 este 7-10

DIANA

KRÉM SZAPPAN PUDER FOGÜRÉM
MINDENÜTT KAPHATÓ

Felétles szerkesztő: **SZOMAHÁZY ISTVÁN**
Társaszerkesztők: **Dr. ELEK HUGÓ** és **PAJOR MÁTYÁS**
„UJSÁGYZEM” R.T. BUDAPEST

SPORT

A VASÁRNAPI MÉRKŐZÉSEK

Hét elsőosztályú bajnoki mérkőzés bonyolítottak le vasárnap a vezető egyesületek. Az eredmény mindenütt nagy meglepetéssel végződött és ezzel ismét igazolást nyert, hogy a football — szerencsésjének. A **Testgyakorlók** és a **Vasasok** megnyerték mérkőzéseiket a **többi favoritesapatok** váratlan eredményekkel **vereséget szenvedtek**.

A vasárnap eredmények után a **Kispisti AC** továbbra is a bajnokság élén áll 14 ponttal. A **Kispistiek** teljesítménye: — hét mérkőzést nyertek egymásután — páratlan a magyar footballsport történetében. Második helyezett az **MTK**, harmadik a **Vasas** egyesítés. Az utolsó helyen a **BAK** csapata áll, amely eddig egy mérkőzést sem nyert meg.

MTK—TTC 3:1 (1:1) Hungária-ut. A bajnokcsapat gyenge játékot produkált. A két-fehérek különben is kedvtelenül játszottak és a TTC lékes játékát durvaságokkal viszonozták. Két játékos meg is sérült és a bíró **Orthot** kiállította. Az első gólt a TTC érte el,